

Sportif Etkinliklerin Sosyal Etkisi Ölçeği Türkçe Formunun Psikometrik Özellikleri

Can Çavin ÖTKAN¹, Emre Can IĞDIR¹

¹Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Van, Türkiye

DOI: 10.70736/spjses.297

Araştırma Makalesi/Research Article

Gönderi Tarihi/ Received:
21.04.2025

Kabul Tarihi/ Accepted:
12.08.2025

Online Yayın Tarihi/ Published:
31.08.2025

Özet

Araştırmada, Sportif Etkinliklerin Sosyal Etkisi Ölçeği'nin (Social Impact Scale) Türkçe literatüre kazandırılması amaçlanmıştır. Sportif Etkinliklerin Sosyal Etkisi Ölçeği'nin psikometrik özellikleri değerlendirilmiş, ölçeğin Türk kültüründe geçerliği ve güvenilirliği test edilmiştir. 6 faktör ve 20 maddeden oluşan, 7'li likert tipinde derecelendirilen orijinal ölçeğin kültürel bağlamda doğru bir biçimde uygulanabilirliğini sağlamak adına önce çeviri, sentez, geri çeviri, ön test ve uzman değerlendirmesi aşamaları gerçekleştirilmiştir. Ölçeğin Türk kültüründeki yapı geçerliği için açımlayıcı faktör analizi (AFA) 347 katılımcı ile test edilmiş, sonrasında 209 katılımcıdan oluşan ikinci bir çalışma grubu ile doğrulayıcı faktör analizi (DFA) uygulanmıştır. Güvenirlik analizleri kapsamında Cronbach alfa katsayısı hesaplanmış ve maddelerin toplam test korelasyonları incelenmiştir. Elde edilen bulgular, ölçeğin yüksek iç tutarlılığa sahip olduğunu ve maddelerin ölçülmek istenen yapıyı güvenilir bir şekilde ölçtüğünü göstermiştir. Sonuç olarak, Sportif Etkinliklerin Sosyal Etkisi Ölçeği'nin orijinal ölçekle tutarlı bir yapıya sahip olduğu ve Türk kültüründe de geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracı olarak kullanılabileceği ortaya konmuştur.

Anahtar Kelimeler: Geçerlik, sosyal etki, spor politikaları, sportif etkinlikler

Psychometric Properties of the Turkish Form of the Social Impact of Sporting Activities Scale

Abstract

This study aimed to introduce the Social Impact Scale of Sporting Events to the Turkish literature. The psychometric properties of the Social Impact of Sporting Events Scale were evaluated, and the validity and reliability of the scale in Turkish culture were tested. In order to ensure the correct applicability of the original scale, which consists of 6 factors and 20 items and is rated on a 7-point Likert scale, translation, synthesis, back translation, pre-test, and expert evaluation stages were carried out. For the scale's construct validity in Turkish culture, exploratory factor analysis (EFA) was tested with 347 participants, followed by confirmatory factor analysis (CFA) with a second study group of 209 participants. Within the scope of reliability analyses, Cronbach's alpha coefficient was calculated, and total test correlations of the items were examined. The findings showed that the scale had high internal consistency, and the items reliably measured the construct to be measured. As a result, the Social Impact of Sporting Events Scale was revealed to be consistent with the original scale and can be used as a valid and reliable measurement tool in Turkish culture.

Keywords: Validity, social impact, sport policies, sporting events

GİRİŞ

Yaz ve Kış Olimpiyat Oyunları, Dünya Şampiyonaları ve Avrupa Şampiyonaları gibi mega organizasyonlar, geçmişten günümüze uzanan süreç içerisinde ev sahibi ülkeler üzerinde geniş kapsamlı etkileri olan sosyal fenomenler olarak kabul edilmektedir. Şehirlerin mega organizasyonlara ev sahipliği yapmak istemelerinde birçok neden bulunmaktadır (Maennig & du Plessis, 2007). Bu büyük ölçekli organizasyonlar yalnızca küresel izleyiciler üzerinde etki etmekle kalmamakta aynı zamanda sosyo-kültürel, politik, ekonomik, çevresel ve turizm (Crompton vd., 2001; Gratton vd., 2005; Gursoy & Kendall, 2006; Fredline, 2013; Oshimi & Harada, 2019) gibi parametrelerde ev sahibi şehirlerin global olarak yeniden konumlandırılması adına katalizör görevi görmektedir.

Bir mega organizasyona ev sahipliği yapmak, genellikle şehirlerin ve ülkelerin rekabet güçlerini, küresel önemlerini ve toplumsal gururu artırmaları adına bir fırsat olarak görülmektedir (Prayag vd., 2013). Ayrıca bu etkinlikler, ev sahibi ülkelerin kültürel, ekonomik ve altyapısal niteliklerinin yanı sıra karmaşık lojistik zorlukları yönetme becerisini sergilemek için bir platform görevi görebilmektedir. Büyük bir spor etkinliğine ev sahipliği yapma fırsatı genellikle şehrin yenilenmesi ve yeniden değer kazanması için bir fırsat olarak değerlendirilmekte (Hall, 2004), bu da ev sahibi toplumun yaşam kalitesinin artmasıyla sonuçlanmaktadır (Jeong & Faulkner, 1996; Deccio & Baloglu, 2002; Gursoy & Kendall, 2006; Balduck vd., 2011).

Mega organizasyonların ev sahibi şehirlere bir dizi fayda ve gelişim sağladığı bilinmektedir (Mair vd., 2023). Bu fayda ve gelişimlerden üzerinde durulması gereken önemli unsurlardan bir tanesi de toplum nezdinde organizasyonların sosyal etkileridir. Sosyal etkiler, yerel halkın yaşam kalitesi üzerinde potansiyel olarak etkisi olan her türlü aksiyon olarak tanımlanmaktadır (Fredline & Faulkner, 2001). Bunlar bireysel düzeyde ele alınabileceği gibi toplum düzeyinde, ev sahibi şehir düzeyinde ve ulusal düzeyde de ele alınabilmektedir (Smith vd., 2019; Ritchie vd., 2020). Wolf (1982) ise sosyal etkiyi; insanların yaşadıkları yerde, ailede ve toplumda, projeler inşa etmenin, programlar ve politikalar oluşturma (ya da oluşturmamanın) bir sonucu olarak gerçekleştirebilecek etkileri henüz gerçekleşmeden önce tahmin etmek ve değerlendirmek olarak tanımlamaktadır. Düzenlenen/düzenlenmesi planlanan mega organizasyonlara yönelik gerçekleştirilen araştırmaları desteklemek ve organizasyonların toplum üzerindeki sosyal etkilerini açıklamak adına kullanılan en yaygın kuram sosyal mübadele kuramıdır (Waite, 2003).

Aydın (2017)'a göre sosyal mübadele kuramı, bireylerin kaynak değişimi aracılığıyla meydana gelen etkileşimlerini açıklayan en eski kuramlardan biridir. Toplumda hali hazırda bulunan ilişkilerin etkinliğini ve doğasını oldukça geniş bir bakış açısı ile köklü bir biçimde açıklayabilme yetisine sahiptir. Bu yeti yerel halkın sosyo-kültürel yapısı ile yakından ilişkilidir. Bu bağlamda gerçekleştirilecek mega organizasyonlar, şehrin sosyo-ekonomik yapısını, toplumsal ilişkilerini ve yerel halkın yaşam kalitesini etkileyecek projelerin ve politikaların oluşturulması veya şekillendirilmesi açısından önemli bir fırsat sunarken, bu etkinliğin potansiyel etkilerini önceden tahmin etmek ve değerlendirmek, gelecekteki sosyal dinamiklerin yönetilmesi için kritik bir adım olacaktır.

Mega organizasyonların genellikle olumlu etkileri olduğu varsayılmaktadır. Bu etkiler; organizasyondan sonra yerel halkın sportif faaliyetlere olan katılımının artması (Weed vd., 2015), ekonomik gelir (Crompton, 1995; Kim & Petrick, 2005), sportif farkındalığın ve desteğin artması (Ritchie & Aitken, 1985; Ritchie & Lyons, 1990), toplum nezdinde sportif kimlik inşa etmek (Collins, 2004), istihdam (Mair vd., 2023), toplumsal miras (Mair & Duffy, 2018; Shipway vd., 2020), toplumsal dayanışma (Mair vd., 2023), sosyal sermayenin artması (Tonts, 2005; Zhou & Kaplanidou, 2018), yerel halkın yaşam kalitesinin artması (Taks vd., 2015), toplumsal farkındalık (Karadakis & Kaplanidou, 2012) olarak belirtilmektedir.

Düzenlenen/düzenlenmesi planlanan mega organizasyonların bireyselleşme ve toplumsallaşma üzerinde birçok olumlu unsurları bulunmasına rağmen, ev sahibi toplumlar üzerinde önemli olumsuz etkilere de yol açabileceği varsayılmaktadır. Bu olumsuz etkiler; ev sahibi toplum sakinlerinin yerinden edilmesi ve toplumsal düzenin bozulması (Rocha & Xiao, 2022), çevresel ve maddi etkiler (Müller, 2015), altyapısal sorunlar (Gold & Gold, 2016) ve toplumsal eşitsizlik (Theodoraki, 2016) olarak nitelendirilmektedir. Ayrıca, mega spor etkinliklerinin ev sahibi şehirler için sınırlı ekonomik fayda sağladığı vurgulanmaktadır (Kesenne, 2012). Bundan dolayı son yıllarda mega spor organizasyonları üzerine gerçekleştirilen araştırmaların ve geliştirilen politikaların odak noktası etkinliklerin sosyal faydalarını ölçmeye yöneliktir (Kim & Petrick, 2005; Prayag vd., 2013; Gibson vd., 2014). Bu tür analizler kamu ve özel sektörün desteğine büyük ölçüde ihtiyaç duymaları nedeniyle mega ve büyük spor etkinliklerine teklif verilmesini ve ev sahipliği yapılmasını meşrulaştırmak için gerekli bir uygulama haline gelmektedir (Ohmann vd., 2006). Bu nedenle, etkinlik organizatörleri, şişirilmiş tahminlerin kamu veya özel yatırımcıları yanıltmaması adına spor etkinliklerinin sosyal etkisini doğru bir şekilde ölçülmesi önemli bir konu haline gelmektedir (Taks vd., 2020).

Araştırmada, Taks ve arkadaşları (2020) tarafından geliştirilen, Oshimi ve arkadaşları (2022) tarafından 20 madde ve 6 alt boyutu içeren modeliyle kullanılan Sportif Etkinliklerin Sosyal Etkisi Ölçeği'nin Türk kültürüne uyarlanması amaçlanmıştır. Uyarlama aşamasında sportif etkinlik olarak Olimpiyat Oyunları, sakinlerinin sosyal etki algıları ölçülecek şehir olarak ise İstanbul seçilmiştir. Bu noktada araştırmacıların motivasyon kaynağı, İstanbul'un 5 kez adaylık süreçlerinden geçmesine rağmen Olimpiyat Oyunlarına ev sahipliği yapma hakkını kazanamamış olmasıdır. Araştırma, İstanbul'un Olimpiyat Oyunlarına ev sahipliği yapma sürecindeki deneyimlerini ve toplumsal algıyı anlamaya katkı sağlaması açısından önemlidir. Sportif Etkinliklerin Sosyal Etkisi Ölçeği'nin Türk kültürüne uyarlanması, gelecekte Türkiye'de düzenlenecek büyük ölçekli sportif etkinliklerin sosyal etkilerini ölçmek için güvenilir bir araç sunacaktır. Buna ek olarak, elde edilecek bulgular, yerel yönetimler ve spor politikaları için stratejik kararlar almada rehberlik edecektir.

YÖNTEM

Bu bölümde; araştırma grubu, veri toplama aracı, çeviri aşaması ve verilerin analizine ilişkin bilgiler almaktadır.

Araştırma Grubu

Sportif Etkinliklerin Sosyal Etkisi Ölçeği'nin (SESEÖ) Türk kültüründe geçerlik ve güvenirliğini test etmek amacıyla örneklem sayısının belirlenmesi aşamasında literatür dikkate alınmıştır. Bu doğrultuda, açıklayıcı faktör analizi için (AFA) örneklem sayısı 347 (Worthington & Whittaker, 2006; Brown, 2015; Kline, 2016; De Vellis, 2017; $n>300$), doğrulayıcı faktör analizi (DFA) için örneklem sayısı 209 (MacCallum vd., 1999; $n>200$) olarak tespit edilmiştir. Araştırma grubunun demografik özelliklerine ilişkin tanımlayıcı bilgiler Tablo 1'de yer almaktadır.

Tablo 1. Katılımcıların spor yapma değişkenine ilişkin t-testi sonuçları

Değişkenler	AFA (n=347)	DFA (n=209)
	%	%
Cinsiyet (Kadın)	44.4	42.1
Yaş	$\bar{x}=32.20$	$\bar{x}=32.43$
Spora İlgi Düzeyi	$\bar{x}=5.01$ (0-7)	$\bar{x}=4.95$
Eğitim Düzeyi		
Lise ve altı	12.1	13.4
Lisans	61.4	60.8
Lisansüstü	26.5	25.8
Meslek		
Spor sektörü	11.5	12.0
Eğitim sektörü	15.0	15.8
Özel sektör	42.4	42.6
Kamu personeli	6.1	7.2
Öğrenci	19.3	17.7
Emekli	2.3	1.9
İşsiz	3.5	2.9
Algılanan Gelir Durumu		
Düşük	31.4	28.2
Orta	61.4	65.1
Yüksek	7.2	6.7
Sporculuk Tecrübesi		
Evet	27.7	28.7
Hayır	72.3	71.3
İstanbul'un Olimpiyatlara Ev Sahipliği Yapmasını İster Misiniz?		
Evet	89.3	89.5
Hayır	10.7	10.5

Meslek grupları ve algıladıkları gelir düzeyleri farklılık gösteren araştırma gruplarının spora ilgi düzeylerinin ortalaması 7 derece üzerinden AFA örnekleme için $\bar{x}=5.01$, DFA örnekleme için $\bar{x}=4.95$ olarak tespit edilmiştir. AFA örneklemindeki katılımcıların %27.7'sinin sporculuk tecrübesi mevcutken, %89.3'ü İstanbul'un Olimpiyatlara ev sahipliği yapmasını istediğini ifade etmiştir. DFA örneklemindeki katılımcıların ise %28.7'sinin sporculuk tecrübesi bulunmaktayken, %89.5'i İstanbul'un Olimpiyatlara ev sahipliği yapmasını istediğini belirtmiştir.

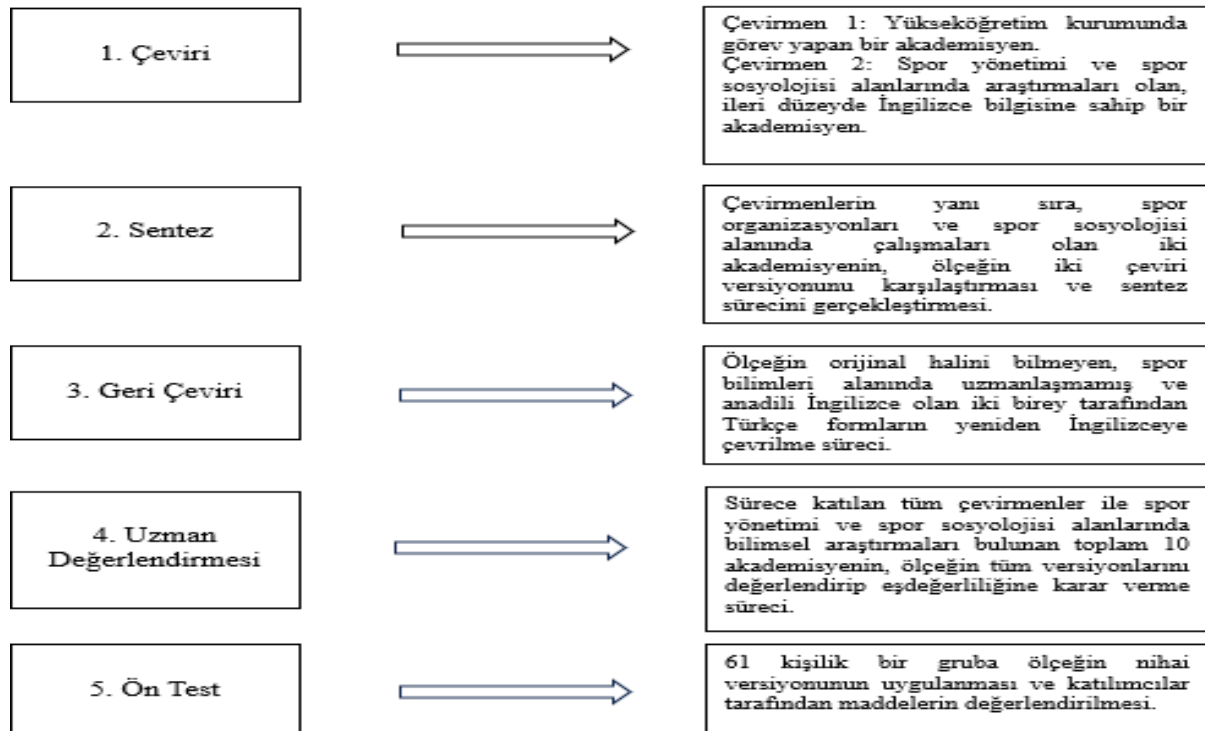
Veri Toplama Aracı

Sportif Etkinliklerin Sosyal Etkisi Ölçeği (*Social Impact Scale*): Taks ve arkadaşları (2020) tarafından geliştirilmiştir. 23 madde ve 7 alt boyuttan oluşan ölçek daha sonra Oshimi ve arkadaşları (2022) tarafından 20 madde, 6 alt boyutu içeren modeliyle geçerlik ve güvenirlik

testleri yapılarak kullanılmıştır. Araştırmada esas alınan bu model, 1-Kesinlikle katılmıyorum ile 7-Kesinlikle katılıyorum arasında değişen yedili Likerte sahiptir. Japonya'daki 2019 Rugby Dünya Kupası öncesinde ve sonrasında 306 Tokyo sakininin dahil olduğu araştırmada katılımcılar, Toplumsal Algı (*Other-Referenced*) Sosyal Etki Ölçeğine ve ardından Öz Yansıtma (*Self-Referenced*) Sosyal Etki Ölçeğine yanıt vermiştir. Ölçeğin toplumsal algı versiyonundaki maddelerin faktör yükleri etkinlik öncesi için .70 ile .92, etkinlik sonrası için .72 ile .89 arasında değer almıştır. Öz yansıtma versiyonundaki maddelerin faktör yükleri ise, etkinlik öncesi için .67 ile .91, etkinlik sonrası için .71 ile .92 arasında değer almıştır. *Sosyal bütünlük (social cohesion)*, *toplum ruhu (community spirit)*, *sosyal sermaye (social capital)*, *spor ve fiziksel aktivite katılımı (sport participation and physical activity)*, *kargaşa (disorder and conflict)* ve *güvende hissetme (feelings of [un] safety)* olmak üzere 6 alt boyuttan meydana gelen yapı, toplam varyansın etkinlik öncesi için %74.6, etkinlik sonrası için %76.2'lik kısmını açıklamıştır. Bu sonuçlar doğrultusunda yazarlar (Oshimi vd.,2022), Sportif Etkinliklerin Sosyal Etkisi Ölçeği'nin (*Social Impact Scale*) gelecekteki spor etkinliklerine yönelik kamuoyu desteğini belirlemek için uygun olduğunu belirtmişlerdir.

Çeviri Aşaması

Sportif Etkinliklerin Sosyal Etkisi Ölçeği'nin (*Social Impact Scale*) Türk kültüründe test edilmesi amacıyla sorumlu yazarla e-posta üzerinden iletişim kurulmuş ve gerekli izinler ile görüşler temin edilmiştir. Ölçeğin çeviri süreci, literatürde belirtilen aşamalar izlenerek tamamlanmıştır. (Beaton vd. 2000; Borsa vd., 2012). Aşamalar Şekil 1'de yer almaktadır.

Şekil 1. Ölçek çeviri süreci

Ölçeğin çeviri sürecinin ilk aşamasında, İngiliz dili ve edebiyatı ile spor bilimleri alanlarında uzmanlaşmış iki akademisyen, ölçek maddelerini Türkçeye çevirmişler ve kendilerinden alınan geri bildirimler neticesinde ölçeğin iki farklı çeviri versiyonunun sentez sürecine

geçilmiştir. Bu noktada, spor organizasyonları ve spor sosyolojisi alanlarında bilimsel araştırmaları olan iki akademisyen çeviri sürecine katılmış ve versiyonları değerlendirmişlerdir. Söz konusu iki versiyonda da yer alan benzer ve farklı maddeler incelenerek güncellenmiştir. Ölçeğin çevirisi gerçekleştirilen toplam üç versiyonu spor bilimleri alanında uzmanlığı bulunmayan ve anadili İngilizce olan iki akademisyen tarafından yeniden İngilizceye çevrilmiştir. Sonrasında ise, sürece dahil olan tüm çevirmenlere ek olarak, spor organizasyonları ve spor sosyolojisi alanında uzmanlaşmış akademisyenlerin de katılımıyla on kişilik bir uzman komitesi kurulmuştur. Çeviri versiyonlarını semantik bağlamda inceleyen uzman komitesinin onayı neticesinde 61 kişilik pilot grupla ön değerlendirme uygulaması gerçekleştirilmiştir. Araştırma grubunda yer alan katılımcıların, maddelerde yer alan ifadelerle yükledikleri anlam ve algılarının doğrultusunda sundukları geri bildirimler neticesinde ölçek formunun nihai hali hazırlanmıştır. Ölçeğin orijinal başlığında sportif etkinlik ifadesi mevcut bulunmamakla birlikte, içeriği buna yöneliktir. Bu nedenle Türkçeye çeviri aşamasında, ölçek başlığında sportif etkinlik unsurunun vurgulanması gerektiğinde karar verilmiş, veri toplama aracı Sportif Etkinliklerin Sosyal Etkisi Ölçeği olarak adlandırılmıştır.

Verilerin Analizi

Açımlayıcı faktör analizi (AFA) ve doğrulayıcı faktör analizi (DFA) gerçekleştirmek amacıyla meydana getirilen veri setlerinde yer alması muhtemel hatalı ve uç veriler incelenmiştir. Bu doğrultuda, katılımcılardan kaynaklı bir hata tespit edilmemiş ancak araştırmacılar tarafından yanlış girilen veriler düzeltilmiştir. AFA uygulanacak veri setinin faktör analizi için uygunluk durumu, Kaiser-Meyer Olkin (KMO) ve Bartlett Sphericity test sonuçları doğrultusunda incelenmiş ve onaylanmıştır. Faktör yüklerinin yorumlanabilirliğini artırmak ve basit yapıya ulaşmak amacıyla Varimax döndürme yöntemi kullanılmıştır (Hair vd., 2019). Sonrasında, analiz edilen yapıda maddelerin faktörlere verdiği yük ve faktör sayısı belirlenmiştir. AFA neticesinde ortaya konan yapının uygulamadaki doğruluğu DFA aracılığıyla test edilmiştir. Uyum iyiliği indeksleri ve kriter değerleri ele alınarak mevcut yapı değerlendirilmiştir. Cronbach Alpha katsayısı (α) referans alınarak güvenilirlik analizleri gerçekleştirilmiş ve madde toplam test korelasyonları incelenmiştir.

BULGULAR

Sportif Etkinliklerin Sosyal Etkisi Ölçeği Öz Yansıtma Versiyonu (SESEÖ-ÖYV) ve Sportif Etkinliklerin Sosyal Etkisi Ölçeği Toplumsal Algı Versiyonunun (SESEÖ-TAV) yapı geçerliklerini tespit etmek için veri setlerinin uygunluğu değerlendirilmiştir. SESEÖ-ÖYV için KMO katsayısı .836, SESEÖ-TAV için KMO katsayısı ise .833 olarak belirlenmiştir. Öz Yansıtma Versiyonu Bartlett Sphericity testi sonucunun ($\chi^2(190)=5889.534$, $p<.001$) ve Toplumsal Algı Versiyonu Bartlett Sphericity testi sonucunun ($\chi^2(190)=5509.571$, $p<.001$) kesme değerler çerçevesinde kabul edilir düzeyde olduğu ve verilerin çok değişkenli normal dağılımdan geldiği anlaşılmıştır (Tabachnick & Fidel, 2013; Çokluk vd., 2014).

Açımlayıcı Faktör Analizi

Ölçeğin orijinal formunda yer alan her iki versiyon da 20 madde ve 6 faktörden oluşmaktadır. Söz konusu altı faktörlü yapının Türk kültüründe de tutarlı olduğu, aynı maddelerin aynı

faktörlere yük verdiği görülmüştür. Maddelerin faktör yüklerinin tamamı .40'ın üzerindedir. Altı alt boyutta toplanan maddelerin özdeğeri 1'in üzerinde tespit edilmiştir. Herhangi bir faktöre yük vermeyen veya anlaşılamayan bir maddeye rastlanmamıştır. Altı alt boyutun SESEÖ-ÖYV için, toplam varyansın %90.33'lük SESEÖ-TAV için ise toplam varyansın %90.37'lik bölümünü açıkladığı belirlenmiştir.

Tablo 2. SESEÖ-ÖYV madde istatistikleri

Faktörler	Maddeler		Ort.	SS.	Faktör yükü	Madde-Toplam Test Korelasyonu	Λ (DEFA)	t Değerleri (DEFA)
Sosyal Bütünlük	M1	Olimpiyatlar, toplumdaki arkadaşlıklarımı/ ilişkilerimi güçlendirecek.	6.11	1.22	.918	.89	.89	16.15
	M2	Olimpiyatlar, yeni arkadaşlıklar/ ilişkiler kurmamı sağlayacak.	6.13	1.08	.915	.88	.88	16.12
	M3	Olimpiyatlar, toplumdaki diğer bireyler ile olan bağımı güçlendirecek.	6.08	1.18	.912	.92	.94	17.86
	M4	Olimpiyatlar, topluma olan aidiyet duygumu güçlendirecek.	6.07	1.15	.883	.87	.91	16.86
Toplum Ruhu	M5	İstanbul, Olimpiyatlara ev sahipliği yaparsa gurur duyacağım.	4.70	2.06	.942	.98	.99	20.11
	M6	İstanbul, Olimpiyatlara ev sahipliği yaparsa mutlu olacağım.	4.73	2.06	.948	.99	.99	20.04
	M7	Olimpiyatların İstanbul'da düzenlenmesi beni ruhsal açıdan motive edecek.	4.78	2.07	.943	.99	.99	20.09
Sosyal Sermaye	M8	Olimpiyatlar, toplumla kaynaşmamı sağlayacak.	5.01	1.77	.962	.94	.95	18.51
	M9	Olimpiyatlar, topluma duyduğum güveni arttıracak.	4.95	1.71	.972	.96	.97	19.25
	M10	Olimpiyatlar beni, toplumsal etkinliklere düzenli olarak katılmam için teşvik edecek.	5.03	1.66	.968	.96	.96	18.92
	M11	Olimpiyatlar, toplum ile aramdaki sosyal etkileşimi arttıracak.	5.00	1.68	.978	.97	.98	19.57
Spor ve Fiziksel Aktivite Katılımı	M12	Olimpiyatlar, spor ve/veya fiziksel aktivitelere dahil olma konusunda bana ilham verecek.	5.11	1.75	.962	.97	.98	19.74
	M13	Olimpiyatlar beni, spor ve/veya fiziksel aktivitelere dahil olmaya teşvik edecek.	5.12	1.75	.958	.98	.97	19.07
	M14	Olimpiyatlar, spor ve/veya fiziksel aktivitelere ilgimi arttıracak.	5.10	1.71	.962	.97	.98	19.39
Kargaşa	M15	Olimpiyatlar, günlük hayatımı huzur ve sakinlik açısından olumsuz etkileyecek.	3.17	2.21	.875	.67	.73	11.22
	M16	Olimpiyatlar, oluşacak kalabalıktan dolayı şehirden uzaklaşmama neden olacak.	2.44	2.09	.835	.75	.90	14.84
	M17	Olimpiyatlar sebebiyle trafik sıkışıklığına maruz kalacağım.	4.04	2.26	.718	.58	.66	10.09
Güvende Hissetme	M18	Olimpiyatlara bağlı olarak oluşabilecek terör saldırıları sebebiyle kendimi emniyetsiz	3.09	2.06	.896	.87	.94	17.41
	M19	Olimpiyatların, teröristlerin ilgisini çekme ihtimalinden endişe ederim.	3.19	2.07	.917	.86	.91	16.49
	M20	Olimpiyatlar için artırılmış güvenlik önlemleri sebebiyle kaygılanırım.	2.84	2.01	.840	.76	.79	13.38

Altı faktör altında dağılım gösteren 20 maddenin faktör yükleri .718 ile .978 arasında tespit edilmiştir.

Tablo 3. SESEÖ-ÖYV yapı geçerliği

Faktörler	Özdeğer	Varyans %	Kümülatif %	α	AVE	CR
Sosyal Bütünlük	5.781	28.91	28.91	.956	0.820	0.958
Toplum Ruh	4.109	20.55	49.45	.993	0.980	0.993
Sosyal Sermaye	3.319	16.60	66.05	.983	0.931	0.992
Spor ve Fiziksel Aktivite Katılımı	2.177	10.89	76.93	.986	0.954	0.984
Kargaşa	1.626	8.13	85.06	.817	0.593	0.811
Güvende Hissetme	1.054	5.28	90.33	.925	0.779	0.913

Alt boyutların toplam varyansı %28.91, %20.55, %16.60, %10.89, %8.13, %5.28 değerleri doğrultusunda açıkladıkları görülmüştür.

Tablo 4. SESEÖ-TAV madde istatistikleri

Faktörler	Maddeler		Ort.	SS.	Faktör yükü	Madde-toplam	Test	Korrelasyonu	Λ (DFA)	t Değerleri (DFA)
Sosyal Bütünlük	M1	Olimpiyatlar, bireylerin toplum içerisindeki arkadaşlıklarını/ilişkilerini güçlendirecek.	6.10	1.25	.924	.89	.90	16.76		
	M2	Olimpiyatlar, bireylerin yeni arkadaşlıklar/ilişkiler kurmasını sağlayacak.	6.12	1.13	.917	.88	.92	17.11		
	M3	Olimpiyatlar, toplumdaki bireylerin birbirleriyle olan bağını güçlendirecek.	6.10	1.17	.903	.92	.91	17.01		
	M4	Olimpiyatlar, bireylerin topluma olan aidiyet duygusunu güçlendirecek.	6.09	1.15	.879	.87	.90	16.60		
Toplum Ruh	M5	İstanbul Olimpiyatlara ev sahipliği yaptığı için toplum gurur duyacak.	4.78	2.03	.908	.98	.99	19.87		
	M6	İstanbul Olimpiyatlara ev sahipliği yaptığı için toplum mutlu olacak.	4.81	2.01	.903	.97	.98	19.47		
	M7	İstanbul’da düzenlenecek Olimpiyatlar, toplumu ruhsal açıdan motive edecek.	4.87	2.04	.901	.98	.98	19.67		
Sosyal Sermaye	M8	Olimpiyatlar bireyleri toplumla kaynaşma konusunda teşvik edecek.	5.13	1.80	.963	.94	.95	18.43		
	M9	Olimpiyatlar bireylerin topluma duyduğu güveni arttıracak.	5.09	1.75	.955	.96	.97	19.22		
	M10	Olimpiyatlar bireyleri toplumsal etkinliklere düzenli olarak katılma konusunda teşvik edecek.	5.14	1.73	.957	.95	.96	18.72		
	M11	Olimpiyatlar, toplum içindeki sosyal etkileşimi arttıracak.	5.10	1.75	.962	.96	.97	19.03		
Aktivite Katılımı	M12	Olimpiyatlar, spor ve/veya fiziksel aktivitelere dahil olma konusunda topluma ilham verecek.	5.17	1.79	.942	.97	.98	19.54		
	M13	Olimpiyatlar, toplumu spor ve/veya fiziksel aktivitelere dahil olmaya teşvik edecek.	5.17	1.80	.934	.97	.98	19.45		
	M14	Olimpiyatlar, toplumun spor ve/veya fiziksel aktivitelere ilgisini arttıracak.	5.19	1.77	.933	.96	.96	18.67		
Kargaşa	M15	Olimpiyatlar, toplumun günlük hayatını huzur ve sakinlik açısından olumsuz etkileyecek.	3.68	2.28	.877	.72	.79	12.59		
	M16	Olimpiyatlar, oluşacak kalabalıktan dolayı bireylerin şehirden uzaklaşmasına neden olacak.	3.02	2.29	.904	.79	.93	15.50		
	M17	Olimpiyatlar sebebiyle bireyler trafik sıkışıklığına maruz kalacaklar.	4.56	2.27	.781	.61	.67	10.24		
Güvende Hissetme	M18	Olimpiyatlara bağlı olarak oluşabilecek terör saldırıları sebebiyle bireyler kendilerini emniyetsiz	2.94	1.92	.918	.86	.91	16.33		
	M19	Bireyler, Olimpiyatların teröristlerin ilgisini çekme ihtimalinden endişe duyacaktır.	3.06	1.96	.942	.86	.90	16.25		
	M20	Bireyler, Olimpiyatlar için artırılmış güvenlik önlemleri sebebiyle kavgılanacaktır.	2.75	1.91	.887	.79	.81	13.92		

Altı faktör altında dağılım gösteren 20 maddenin faktör yükleri .781 ile .963 arasında değişmektedir. Faktör öz değerleri ve maddelerin faktör yüklerinin, literatürde önerilen ölçüt değerlerin (Thompson, 2004; Tabachnik ve Fidel, 2013) üzerinde tespit edilmiştir. Bu yapının, amaçlanan özelliği ölçebildiği görüşü kabul edilmiş ve istatistikleri içeren sonuçlar kanıt olarak sunulmuştur.

Tablo 5. SESEÖ-TAV yapı geçerliği

Faktörler	Özdeğer	Varyans %	Kümülatif %	α	AVE	CR
Sosyal Bütünlük	6.488	32.44	32.44	.958	0.824	0.949
Toplum Ruhu	3.741	18.71	51.15	.988	0.967	0.989
Sosyal Sermaye	2.821	14.10	65.25	.977	0.921	0.979
Spor ve Fiziksel Aktivite	2.200	11.00	76.25	.984	0.947	0.982
Kargaşa	1.549	7.75	83.99	.848	0.646	0.843
Güvende Hissetme	1.276	6.38	90.37	.924	0.765	0.907

Alt boyutların toplam varyansı %32.44, %18.71, %14.10, %11.00, %7.75, %6.38 değerleri doğrultusunda açıkladıkları görülmüştür.

Güvenirlilik Analizi

Ölçeğin faktör geçerliği, büyük ölçekli ve mega sportif etkinliklerin sosyal etkisini değerlendirebilme hususunda kanıtlanmıştır. SESEÖ-ÖYV ve SESEÖ-TAV güvenirliği, alt boyutların Cronbach Alpha katsayıları test edilerek değerlendirilmiştir. Buna ek olarak, maddelerin toplam test korelasyonları analiz edilmiştir. Bu doğrultuda, SESEÖ-ÖYV alt boyutlarının Cronbach Alpha katsayıları “sosyal bütünlük” için .956, “toplum ruhu” için .993, “sosyal sermaye” için .983, “spor ve fiziksel aktivite katılımı” için .986, “kargaşa” için .817 ve “güvende hissetme” için .925 olarak tespit edilmiştir (Tablo 3). SESEÖ-TAV alt boyutlarının Cronbach Alpha katsayıları ise sırasıyla; .958, .988, .977, .984, .848 ve .924 olarak bulgulanmıştır (Tablo 5).

Madde geçerliğine ispat olarak ortaya konan madde toplam test korelasyonu değerleri SESEÖ-ÖYV için .58 ile .99 arasında (Tablo 2), SESEÖ-TAV için ise .61 ile .98 arasındadır (Tablo 4). Yüksek olarak nitelendirilen (Nunnally & Bernstein, 1994) bu sonuçlar, maddeler aracılığıyla ölçülmesi amaçlanan 6 faktörlü yapının madde geçerliğini sağladığını göstermektedir. Bu sonuçlar, ölçeğin her iki versiyonunun da güvenilir olduğunu kanıtlamaktadır.

Doğrulamalı Faktör Analizi

Türk kültürüne uyarlanan ölçeğin faktör yapısını doğrulamak amacıyla, İstanbul’da ikamet eden 209 katılımcıdan (Tablo 1) oluşan yeni bir veri setiyle her iki versiyona da (SESEÖ-ÖYV, SESEÖ-TAV) DFA uygulanmış ve 6 alt boyutta toplanmış olan maddelerin yapı geçerliği sınanmıştır. Alt boyutların AVE ve CR değerleri, uyum iyiliği indeksleri, maddelerin faktör yükleri ve t değerleri, modele herhangi bir modifikasyon uygulamaksızın ele alınmıştır. SESEÖ-ÖYV uyum iyiliği indeksleri şu şekildedir: RMSEA=.065, $\chi^2/df=1.88$; RMR=.14; SRMR=.041; NFI=.94, NNFI=.97 ve CFI=.97. Bu indekslerin, kabul edilebilir uyum ile mükemmel uyum arasında yer alan değerlere (Hu ve Bentler, 1999; Thompson, 2004; Kline, 2016) sahip olduğu görülmüştür. SESEÖ-TAV uyum iyiliği indeksleri ise RMSEA=.058, $\chi^2/df=1.76$; RMR=.12; SRMR=.035; NFI=.95, NNFI=.97 ve CFI=.98

şeklinde tespit edilmiştir. Bu değerlerin, kabul edilebilir uyum ile mükemmel uyum arasında yer aldığı (Hu & Bentler, 1999; Thompson, 2004; Kline, 2016) görülmüştür.

SESEÖ-ÖYV Λ lambda değerleri .66 ile .99 aralığında, t değerleri 10.09 ile 20.11 aralığında, alt boyutların AVE değerleri .593 ile .980 ($>.50$ Fornell & Larcker, 1981) aralığında ve CR değerleri .881 ile .993 aralığındadır (Tablo 3). SESEÖ-TAV Λ lambda değerleri ise .67 ile .99 aralığında, t değerleri 10.24 ile 19.87 aralığında, alt boyutların AVE değerleri .646 ile .967 aralığında ve CR değerleri .843 ile .989 aralığındadır (Tablo 5). Kanıtları sunulan tüm bu analizler neticesinde, ölçeğin her iki versiyonunun da büyük ve mega ölçekli sportif etkinliklerin sosyal etkisini ölçebilmek adına geçerli ve güvenilir birer ölçme araçları olduğu ortaya konmuştur.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Araştırmada, Sportif Etkinliklerin Sosyal Etkisi Ölçeği'nin (SESEÖ) Türk kültüründe geçerlik ve güvenilirliği test edilmiştir. Ölçek, Sportif Etkinliklerin Sosyal Etkisi Ölçeği Öz Yansıtma Versiyonu (SESEÖ-ÖYV) ve Sportif Etkinliklerin Sosyal Etkisi Ölçeği Toplumsal Algı Versiyonu (SESEÖ-TAV) olarak iki aşamada gerçekleştirilmektedir. Taks ve arkadaşları (2020) tarafından geliştirilen ölçeğin orijinal hali tek form ve iki ölçek olarak uygulanmaktadır. Ancak Türkçe'nin dil yapısı ve katılımcılar tarafından kolay anlaşılabilir olmasından dolayı Türk kültürüne uyarlanması sırasında ölçeğin SESEÖ-ÖYV ve SESEÖ-TAV olarak iki farklı form halinde verilmesinin uygun olacağı düşünülmüştür. Orijinal ölçekten elde edilen yapı geçerlik değerleri incelendiğinde $\chi^2/df=2.42$; CFI=.93; RMSEA=.053 ve SRMR=.046 olarak elde edilmiştir. Türkçe uyarlama sırasında tarafımızdan gerçekleştirilen yapı geçerlik analizleri neticesinde SESEÖ-ÖYV değer aralıkları $\chi^2/df=1.88$; GFI=.88; CFI=.97; RMSEA=.065 ve SRMR=.041 olarak tespit edilmiştir. SESEÖ-TAV değer aralıkları ise $\chi^2/df=1.76$; GFI=.89; CFI=.98; RMSEA=.058 ve SRMR=.035 olarak belirlenmiştir. Yapı geçerlik analizleri sonucunda orijinal ölçek ile SESEÖ'nün kabul edilebilir uyum ile mükemmel uyum değerlerini sağladığı görülmektedir. Yapılan analizler neticesinde SESEÖ'nün, 6 alt boyut ve 20 maddeden oluşan yapısının Türk kültüründe de benzer psikometrik sonuçlarının olduğu görülmüştür. SESEÖ-ÖYV ve SESEÖ-TAV güvenilirliği, alt boyutların Cronbach Alpha katsayıları test edilerek değerlendirilmiş ve SESEÖ-ÖYV için alt boyutların güvenilirlik katsayıları; “sosyal bütünlük” .956, “toplum ruhu” .993, “sosyal sermaye” .983, “spor ve fiziksel aktivite katılımı” .986, “kargaşa” .817 ve “güvende hissetme” .925 olarak belirlenmiştir. SESEÖ-TAV için alt boyutların güvenilirlik katsayıları ise sırasıyla; .958, .988, .977, .984, .848, .924 olarak tespit edilmiştir.

Türkiye'nin Olimpiyatlara ev sahipli yapma hayali, uzun yıllardır süregelen bir hedef olmuştur. 1992 yılında çıkarılan 3796 sayılı İstanbul'da Olimpiyat Oyunları Kanunu'nun yürürlüğe girmesiyle birlikte bu istek resmiyet kazanmış; Türkiye, 2000, 2004, 2008 ve 2012 Yaz Olimpiyatları için adaylık başvurusunda bulunmuştur. Ancak bu başvurularında başarılı olamamıştır (Küçüktaş, 2015). Son olarak 2020 Olimpiyatları'na aday olup Tokyo ile finale kadar yükselen Türkiye, bu süreçte de ev sahipliği hakkını elde edememiştir. Bununla birlikte, Türkiye'nin Olimpiyatlar ve diğer büyük/mega ölçekli spor organizasyonlarına ev sahipliği yapma konusundaki istek ve çabası günümüzde de canlılığını korumaktadır (Öncel, 2018). Literatür incelendiğinde büyük/mega ölçekli spor etkinliklerinin ev sahibi şehirler için sınırlı

sayıda ekonomik yarar sağladığı tespit edildiği (Kessenne, 2012) ve özellikle son yıllarda araştırmaların odağının bu etkinliklerin sosyal faydalarını ölçme yollarına kaydığı (Kim & Petrick, 2005; Prayag vd., 2013; Gibson vd., 2014) görülmektedir. Bu tür organizasyonların, kamu ve özel sektörün desteğine büyük ölçüde ihtiyaç duymaları nedeniyle mega ve büyük spor etkinliklerine teklif verilmesini ve ev sahipliği yapılmasını meşrulaştırmak için gerekli bir uygulama haline gelmiştir (Ohmann vd., 2006). Bu nedenle, etkinlik organizatörleri, şişirilmiş tahminlerin kamu veya özel yatırımcıları yanıltmaması için spor etkinliklerinin sosyal etkisini doğru bir şekilde ölçmelidir (Taks vd., 2020).

Olimpiyatlar gibi büyük organizasyonlar, şehirler ve ülkeler için önemli bir prestij kaynağı olmakla birlikte, son yıllarda birçok şehrin bu tür etkinliklere ev sahipliği yapma konusunda isteksizlikleri görülmektedir. Bu isteksizliklerin kaynağında ekonomik, sosyal ve çevresel yükümlülükler yer almaktadır (Matheson & Zimbalist, 2021; The Economist, 2021). Bu durum, Olimpiyatların gelecekte birden fazla şehir ve hatta ülke arasında paylaşabileceği ihtimalini gündeme getirmektedir. Organizasyon yapısının ilgili sebeplerden dolayı değişmesinin, şehir sakinleri, olimpiyat oyunları ve diğer büyük sportif etkinliklerin sosyal etkilerini ve yerel halkın algısını nasıl şekillendirdiğini irdelemek adına yeni yöntemler ve ölçekler geliştirilmesi gerekliliğini ortaya koymaktadır. Araştırma, Türkiye nüfusunun %18.3'ünün ikamet etmesinden (Türkiye İstatistik Kurumu, 2025) ve Yaz Olimpiyat Oyunlarına 5 kez aday olmasından dolayı İstanbul şehri ile sınırlandırılmıştır. İstanbul'da düzenlenecek olimpiyatların Türkiye'deki diğer şehirler için referans oluşturabileceği düşünülmektedir.

Bu çalışmanın literatüre en önemli katkısı, sosyal mübadele kuramını ve gerekçeli eylem teorisini kullanarak; neticeleri veriler ile destekleyerek, bölge sakinlerinin büyük ve mega ölçekli spor etkinliklerinin temsilcileri ve seyircileri olarak rollerine ışık tutmasıdır. Fishbein ve Ajzen (1975) tarafından ortaya atılan gerekçeli eylem teorisi, bireylerin bir konuya karşı geliştirdikleri tutum niyetlerini, niyetlerinin de davranışlarını etkilediğini belirten sosyal psikoloji temelli bir kuramdır. SESEÖ-ÖYV ve SESEÖ-TAV için şehir sakinlerinin davranışsal niyetlerini kendileri ve toplum adına ifade etmede geçerli bir model olarak kullanılabileceği belirlenmiştir.

Araştırmada katılımcıların %89.5'i İstanbul'un olimpiyat oyunlarına ev sahipliği yapmasını istediklerini belirtmişlerdir. Yalçınkaya (2024), uluslararası spor organizasyonlarının sosyokültürel ve ekonomik yansımaları üzerine yapmış olduğu çalışmada, katılımcıların ilgili ölçek puan ortalamalarının %85.2'sine ulaştığını ve toplumun uluslararası organizasyon etkileri hususunda son derece pozitif bir yaklaşım sergilediğini belirtmektedir. Sato ve arkadaşları (2020), 2019 Dünya Rugby Şampiyonası'nın şehir sakinleri üzerindeki psikolojik iyi oluş halini incelemiş ve organizasyonun toplum ruhunu pozitif olarak etki ettiğini belirtmişlerdir. Görülmektedir ki, yalnızca devlet nezdinde değil toplumsal yapıda da büyük ve mega ölçekli spor organizasyonlarının yapılmasına dair bir talep bulunmaktadır. Araştırmada elde edilen sonuçlar, spor etkinliklerinin kent sakinlerinin kendi toplumlarına bağlılıkları gibi tutumsal değişkenler üzerindeki sosyal etkilerine ilişkin gerçekleştirilen önceki çalışmalar ile birbirini destekler niteliktedir (Kim & Walker, 2012; Inoue & Harvard, 2014; Oshimi & Harada, 2019).

SESEÖ'nün Türk kültürüne uyarlanması, yalnızca olimpiyatlar gibi mega etkinliklerle sınırlı kalmayıp, farklı ölçeklerdeki spor organizasyonları için de kullanılabilir olduğu görülmektedir. Türkiye'de düzenlenen uluslararası ve ulusal spor etkinliklerinin toplumsal etkilerini değerlendirmek adına ölçeğin geniş kapsamlı araştırmalarda uygulanmasının, literatüre olan katkısı arttıracakı düşünülmektedir. Araştırmanın yapısal modelinin diğer şehirler veya farklı örneklem grupları üzerinde uygulanmasının, teorik altyapının güçlendirilmesi açısından önemli olacağı öngörülmektedir. Ek olarak, çalışmaya bireysel psikolojik iyi oluş düzeylerinin dahil edilmesi ve farklı araştırma yöntemleri kullanılarak modelin bireysel etkilerinin derinlemesine incelenmesi önerilmektedir. Bu tür ileri araştırmalar, mevcut literatüre önemli katkılar sunmanın yanı sıra, alanda çalışan araştırmacılar için de yol gösterici bir çerçeve oluşturacaktır.

KAYNAKLAR

- Aydın, E. (2017). Kültür bağlamında sosyal mübadele: Kuramsal bir çalışma. *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi*, 547-562. <https://doi.org/10.18092/ulikidince.323697>
- Baldock, A. L., Maes, M., & Buelens, M. (2011). The social impact of the Tour de France: Comparisons of residents' pre-and post-event perceptions. *European Sport Management Quarterly*, 11(2), 91-113. <https://doi.org/10.1080/16184742.2011.559134>
- Beaton, D. E., Bombardier, C., Guillemin, F. & Ferraz, M. B. (2000). Guidelines for the process of cross-cultural adaptation of self-report measures. *Spine*, 25(24), 3186-3191.
- Borsa, J. C., Damasio, B. F. & Bandeira, D. R. (2012). Cross-cultural adaptation and validation of psychological instruments: some considerations. *Paide'ia (Ribeirão Preto)*, 22(53), 423- 432. <https://doi.org/10.1590/S0103-863X2012000300014>
- Brown, T. A. (2015). *Confirmatory factor analysis for applied research (2nd Ed.)*. Guilford Press.
- Collins, R. (2014). *Interaction ritual chains*. Princeton University Press.
- Crompton, J. L. (1995). Economic impact analysis of sports facilities and events: Eleven sources of misapplication. *Journal of Sport Management*, 9(14), 14-35. <https://doi.org/10.1123/jsm.9.1.14>
- Crompton, J. L., Lee, S., & Shuster, T. S. (2001). A guide for undertaking economic impact studies: The Springfest example. *Journal of Travel Research*, 40(1), 79-87. <https://doi.org/10.1177/004728750104000110>
- Çokluk, Ö., Şekercioğlu, G., & Büyüköztürk, Ş. (2014). *Sosyal bilimler için çok değişkenli istatistik: SPSS ve LISREL uygulamaları*. Pegem Akademi.
- Daichi, O., & Munehiko H. (2019). Host residents' role in sporting events: The city image perspective. *Sport Management Review*, 22(2), 263-275. <https://doi.org/10.1016/j.smr.2018.04.002>
- De Vellis, R. (2017). *Scale development. Theory and applications (4th Ed.)*. Sage.
- Deccio, C., & Baloglu, S. (2002). Nonhost community resident reactions to the 2002 Winter Olympics: The spillover impacts. *Journal of Travel Research*, 41(1), 46-56. <https://doi.org/10.1177/0047287502041001006>
- Fishbein, M. & Ajzen, I. (1975). *Belief, attitude, intention and behavior: an introduction to theory and research*. Addison-Wesley.
- Fornell, C. & Larcker, D. F. (1981). Evaluating structural equation models with unobservable variables and measurement error. *Journal of Marketing Research*, 18(1), 39-50. <https://doi.org/10.1177/00222437810180010>
- Fredline, E. (2013). *Host and guest relations and sport tourism*. H. J. Gibson (Ed.), In Sport Tourism (pp. 131-147). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780203338919>

- Fredline, E., & Faulkner, B. (2001). Residents' reactions to the staging of major motorsport events within their communities: A cluster analysis. *Event Management*, 7(2), 103-114. <https://doi.org/10.3727/152599501108751515>
- Gibson, H. J., Walker, M., Thapa, B., Kaplanidou, K., Geldenhuys, S., & Coetzee, W. (2014). Psychic income and social capital among host nation residents: A pre-post analysis of the 2010 FIFA World Cup in South Africa. *Tourism Management*, 44, 113-122. <https://doi.org/10.1016/j.tourman.2013.12.013>
- Gold, J., & Gold, M. (2016). *Olympic cities: city agendas, planning, and the world's games, 1896–2020*. Routledge.
- Gratton, C., Shibli, S., & Coleman, R. (2005). *The economics of sport tourism at major sports events*. In J. Higham (Ed.), *In Sport tourism destinations: Issues, opportunities, and analysis* (pp. 233-247). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780080474434>
- Gursoy, D., & Kendall, K. W. (2006). Hosting mega events: Modeling locals' support. *Annals of Tourism Research*, 33(3), 603-623. <https://doi.org/10.1016/j.annals.2006.01.005>
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., & Anderson, R. E. (2019). *Multivariate data analysis* (8th ed.). Cengage Learning.
- Hall, C. M. (2004). *Sport tourism and urban regeneration*. B. Ritchie & D. Adair (Eds.), *In Sport tourism: Interrelationships, impacts and issues* (pp. 192-206). Channelview Publications. <https://doi.org/10.21832/9781873150672-012>
- Hendriks, M., & Toepoel, V. (2013). *Social impact of street soccer leagues*. G. Richards, M. De Brito & L. Wilks (Eds.), *In Exploring the Social Impacts of Events* (pp. 111-125). Routledge.
- Hu, L. T. & Bentler, P. M. (1999). Cutoff criteria for fit indexes in covariance structure analysis: Conventional criteria versus new alternatives. *Structural Equation Modeling: a Multidisciplinary Journal*, 6(1), 1-55. <https://doi.org/10.1080/10705519909540118>
- Inoue, Y., & Havard, C. T. (2014). Determinants and consequences of the perceived social impact of a sport event. *Journal of Sport Management*, 28(3), 295-310. <https://doi.org/10.1123/jsm.2013-0136>
- Jeong, G. H., & Faulkner, B. (1996). Resident perceptions of mega-event impacts: The Taejon international exposition case. *Festival Management & Event Tourism*, 4, 3-11. <https://doi.org/10.3727/106527096792232388>
- Karadakis, K. & Kaplanidou, K. (2012). Legacy perceptions among host and non-host Olympic Games residents: A longitudinal study of the 2010 Vancouver Olympic Games. *European Sport Management Quarterly*, 12(3), 243-264. <https://doi.org/10.1080/16184742.2012.680067>
- Kesenne, S. (2012). *The economic impact, costs and benefits of the FIFA World Cup and the Olympic Games: Who wins, who loses?*. W. Maennig & A. Zimbalist (Eds.), *In International handbook on the economics of mega sporting events* (pp. 270-278). Elgar. <https://doi.org/10.4337/9780857930279.00024>
- Kim, S. S., & Petrick, J. F. (2005). Residents' perceptions on impacts of the FIFA 2002 World Cup: The case of Seoul as a host city. *Tourism Management*, 26(1), 25-38. <https://doi.org/10.1016/j.tourman.2003.09.013>
- Kim, W., & Walker, M. (2012). Measuring the social impacts associated with Super Bowl XLIII: Preliminary development of a psychic income scale. *Sport Management Review*, 15(1), 91-108. <https://doi.org/10.1016/j.smr.2011.05.007>
- Kline, R. B. (2016). *Principles and practice of structural equation modeling* (4th Ed.). Guilford.
- Küçüktaş, R. (2015). *Büyük ölçekli etkinliklerin ev sahibi ülkelere ve kentlere olan etkileri*. Uzmanlık Tezi, T.C. Kalkınma Bakanlığı.
- MacCallum, R. C., Widaman, K. F., Zhang, S., & Hong, S. (1999). Sample size in factor analysis. *Psychological Methods*, 4(1), 84-99. <https://doi.org/10.1037/1082-989X.4.1.84>
- Maennig, W., & du Plessis, S. (2007). World Cup 2010: South African economic perspectives and policy challenges informed by the experience of Germany 2006. *Contemporary Economic Policy*, 25(4), 578-590. <https://doi.org/10.1111/j.1465-7287.2007.00074.x>
- Mair, J., & Duffy, M. (2018). The role of festivals in strengthening social capital in rural communities. *Event Management*, 22(6), 875-889. <https://doi.org/10.3727/152599518X15346132863229>

- Mair, J., Chien, P. M., Kelly, S. J., & Derrington, S. (2023). *Social impacts of mega-events: A systematic narrative review and research agenda*. M. A. Ribeiro & K. M. Woosnam (Eds.), In *Methodological advancements in social impacts of tourism research* (pp. 140-162). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781003413165>
- Matheson, V. & Zimbalist, A. (2021). *Why cities no longer clamor to host the olympic games*. Georgetown Journal of International Affairs.
- Müller, M. (2015). What makes an event a mega-event? Definitions and sizes. *Leisure Studies*, 34(6) ,627-642. <https://doi.org/10.1080/02614367.2014.993333>
- Nunnally, J. C. & Bernstein, I. H. (1994). *Psychometric theory* (3th Ed.). McGrawHill.
- Ohmann, S., Jones, I., & Wilkes, K. (2006). The perceived social impacts of the 2006 Football World Cup on Munich residents. *Journal of Sport & Tourism*, 11(2), 129-152. <https://doi.org/10.1080/14775080601155167>
- Oshimi, D., & Harada, M. (2019). Host residents' role in sporting events: The city image perspective. *Sport management review*, 22(2), 263-275. <https://doi.org/10.1016/j.smr.2018.04.002>
- Oshimi, D., Taks, M., & Agha, N. (2022). Social impact of events: advancing insights on social impact scales. *European Sport Management Quarterly*, 23(6), 1843-1862. <https://doi.org/10.1080/16184742.2022.2076891>
- Öncel, A. (2018). Uluslararası spor organizasyonlarının sosyoekonomik etkileri: 2012 Londra olimpiyatları örneği ve Türkiye için bir değerlendirme. *Gümüşhane University Electronic Journal of the Institute of Social Science*, 9(22), 357-375.
- Prayag, G., Hosany, S., Nunkoo, R., & Alders, T. (2013). London residents' support for the 2012 Olympic Games: The mediating effect of overall attitude. *Tourism Management*, 36, 629-640. <https://doi.org/10.1016/j.tourman.2012.08.003>
- Ritchie, B. W., Chien, M. P., & Shipway, R. (2020). A leg(acy) to stand on? A non-host resident perspective of the London 2012 Olympic legacies. *Tourism Management*, 77, 1-11. <https://doi.org/10.1016/j.tourman.2019.104031>
- Ritchie, J. R. B., & Aitken, C. E. (1985). Olympulse II - Evolving resident attitudes towards the 1988 Olympic Winter Games. *Journal of Travel Research*, 23(3), 28-33. <https://doi.org/10.1177/004728758502300306>
- Ritchie, J. R. B., & Lyons, M. (1990). Olympulse VI: A post-event assessment of resident reaction to the XV Olympic Winter Games. *Journal of Travel Research*, 28(3), 14-23. <https://doi.org/10.1177/004728759002800303>
- Rocha, C. M., & Xiao, Z. (2022). Sport mega-events and displacement of host community residents: a systematic review. *Frontiers in Sports and Active Living*, 3, 1-16. <https://doi.org/10.3389/fspor.2021.805567>
- Sato, S., Kinoshita, K., Kim, M., Oshimi, D., & Harada, M. (2020). The effect of Rugby World Cup 2019 on residents' psychological well-being: a mediating role of psychological capital. *Current Issues in Tourism*, 25(5), 692-706. <https://doi.org/10.1080/13683500.2020.1857713>
- Shipway, R., Ritchie, B. W., & Chien, P. M. (2020). Beyond the glamour: resident perceptions of olympic legacies and volunteering intentions. *Leisure Studies*, 39(2), 181-194. <https://doi.org/10.1080/02614367.2019.1693612>
- Smith, A., Ritchie, B. W., & Chien, P. M. (2019). Citizens' attitudes towards mega-events: new framework. *Annals of Tourism Research*, 74, 208-210. <https://doi.org/10.1016/j.annals.2018.07.006>
- Tabachnick, B. G., & Fidel, L. S. (2013). *Using multivariate statistics* (6th Ed.). Pearson.
- Taks, M., Chalip, L., & Green, B. C. (2015). Impacts and strategic outcomes from non-mega sport events for local communities. *European Sport Management Quarterly*, 15(1), 1-6. <https://doi.org/10.1080/16184742.2014.995116>
- Taks, M., Oshimi, D., & Agha, N. (2020). Other-versus self-referenced social impacts of events: Validating a new scale. *Sustainability*, 12(24), 10281. <https://doi.org/10.3390/su122410281>
- The Economist. (2021, Temmuz 22). *Why do so few cities want to host the olympics?*. <https://www.economist.com/the-economist-explains/2021/07/22/why-do-so-few-cities-want-to-host-the-olympics>

- Theodoraki, E. (2016). *The problem with sporting mega-event impact assessment*. T. International (Ed.), In Global corruption report: Sport (pp. 143-151). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781315695709>
- Thompson, B. (2007). Exploratory and confirmatory factor analysis: Understanding concepts and applications. *Applied Psychological Measurement*, 31(3), 245-248. <https://doi.org/10.1037/10694-000>
- Tonts, M. (2005). Competitive sport and social capital in rural Australia. *Journal of Rural Studies*, 21(2), 137-149. <https://doi.org/10.1016/j.jrurstud.2005.03.001>
- Türkiye İstatistik Kurumu. (2025, Şubat 6). *Adrese dayalı nüfus kayıt sistemi sonuçları*, 2024. <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Adrese-Dayali-Nufus-Kayit-Sistemi-Sonuclari-2024-53783>
- Waite, G. (2003). Social impacts of the Sydney Olympics. *Annals of Tourism Research*, 30(1), 194-215. [https://doi.org/10.1016/S0160-7383\(02\)00050-6](https://doi.org/10.1016/S0160-7383(02)00050-6)
- Weed, M., Coren, E., Fiore, J., Wellard, I., Chatziefsthathiou, D., Mansfield, L., & Dowse, S. (2015). The Olympic Games and raising sport participation: a systematic review of evidence and an interrogation of policy for a demonstration effect. *European Sport Management Quarterly*, 15(2), 195-226. <https://doi.org/10.1080/16184742.2014.998695>
- Wolf, C. P. (1982). Social impact assessment. *Impact Assessment*, 1(1), 9-19. <https://doi.org/10.1080/07349165.1982.9725924>
- Worthington, R. L. & Whittaker, T. A. (2006). Scale development research: A content analysis and recommendations for best practices. *The Counseling Psychologist*, 34(6), 806-838. <https://doi.org/10.1177/0011000006288127>
- Yalçınkaya, İ. (2024). Uluslararası spor organizasyonlarının sosyokültürel ve ekonomik yansımaları. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi*, 15(2), 177-190. <https://doi.org/10.17155/omuspd.1380559>
- Zhou, R., & Kaplanidou, K. (2018). Building social capital from sport event participation: An exploration of the social impacts of participatory sport events on the community. *Sport Management Review*, 21(5), 491-503. <https://doi.org/10.1016/j.smr.2017.11.001>

Katkı Oranı Contribution Rate	Katkıda Bulunanlar Contributors
Fikir ve Kavramsal Kurgu <i>Idea or Notion</i>	Can Çavin ÖTKAN, Emre Can İĞDIR
Araştırma Tasarımı <i>Research Design</i>	Can Çavin ÖTKAN, Emre Can İĞDIR
Literatür Tarama <i>Literature Review</i>	Can Çavin ÖTKAN, Emre Can İĞDIR
Veri Toplama <i>Data Collecting</i>	Can Çavin ÖTKAN, Emre Can İĞDIR
Verilerin Analizi <i>Data Analysis</i>	Can Çavin ÖTKAN, Emre Can İĞDIR
Tartışma ve Yorum <i>Discussion and Commentary</i>	Can Çavin ÖTKAN, Emre Can İĞDIR
Etik Kurul Beyanı/ Statement of Ethics Committee	
Bu araştırma, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimleri Yayın Etik Kurulu'nun 07.05.2024 tarihli 2024/13-12 sayılı kararı ile yürütülmüştür. <i>This research was conducted with the decision of Publication Ethics Committee of Van Yüzüncü Yıl University Faculty of Social Sciences and Humanities dated 05.07.2024 and numbered 2024/13-12.</i>	
Çatışma Beyanı/ Statement of Conflict	
Araştırmacıların araştırma ile ilgili diğer kişi ve kurumlarla herhangi bir kişisel ve finansal çıkar çatışması yoktur. <i>Researchers do not have any personal or financial conflicts of interest with other people and institutions related to the research.</i>	
Destek ve Teşekkür Beyanı/ Statement of Support and Acknowledgment	
Bu çalışmanın yazım sürecinde katkı ve/veya destek alınmamıştır. <i>No contribution and/or support was received during the writing process of this study</i>	

Bu eser [Creative Commons Atıf-Gayri Ticari 4.0 Uluslararası Lisansı \(CC BY 4.0\)](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/) ile lisanslanmıştır.